

BASTIR-SE UN CLOS

Estic decidit a bastir-me un clos. Vull dir que he pres el determini de defensar una propietat. La nostra literatura, encara adolescent, cal que comenci de prendre en mà la defensa dels seus interessos, massa negligits fins ara en un ambient d'abusiva familiaritat, de deixadesa i de mal entès idealisme. És precisament perquè es tracta d'una qüestió d'interès general (entre els escriptors i els que en una forma o altra els editen) que faig conèixer en lletres de motlle el meu propòsit; i també, si cal, com un avís.

* *

Hom comença per emprar el nom d'un escriptor, sense cap mena d'autorització ni d'avís, en llistes de col·laboradors a empreses periodístiques o d'edició de llibres. En aquest temperament poc aprensiu coincideixen amics íntims i perfectes inconeguts. Tots ells, ben segur, us creuen ben pagats amb un exterior homenatge al vostre nom (que no val la pena, sembla, d'esbrinar si us sembla avinent); i més de quatre vegades aquell homenatge és d'una naturalesa tan immaterial, que, si mai el creguéssiu al peu de la lletra, i hi responguéssiu trametent de debò un manuscrit, la vostra intrusió seria considerada com una mancança de tacte. —I bé; ningú no podrà d'ara endavant afirmar un compromís meu, o una pareença de compromís, per la seva sola voluntat.

* *

Encara avui pot escaure una mena de tolerància envers els periòdics modestos que us copien escrits, que us «retallen». Em consta que són sovint publicats a còpia de sacrificis, per bé que, un cop socialitzada l'aspiració cultural, el sentiment nostrat d'alguna elevació, el full menys pretensions hauria d'esdevenir remunerador i remunerant, en la possible escala; i certament res no enfortiria i vivifica-

ria més el que podríem dir-ne (sense esperit d'ofensa) coratjosa menestralia de la nostra premsa que el conflent de treballs inèdits d'escriptors provats, els quals hom, almenys simbòlicament, recompensaria. Crec que en aquesta matèria hi ha una tendència cap al que podríem dir-ne normalitat, a la qual, ben segur, arribarem. Mentre això no s'esdevindrà completament, no excloc que hom segueixi consentint la reproducció gratuïta, en aquells periòdics, de material de retall o de còpia; per bé que seria d'una elemental gentilesa adreçar-se als autors escollits, si altre no, per trame'rels un exemplar del número del periòdic on se'ls ha fet imprevistament aparèixer.

* *

Cada escriptor hauria de registrar —com alguns hem estat amatents a complir— les seves obres: base insubstituïble per a la defensa del seu dret. Cada escriptor, entre les seves darreres voluntats, hauria de consignar el seu nomenament d'un marmessor literari, que representaria la supervivència de la seva sensibilitat i el seu gust en la final ordenació dels seus escrits. Convé que protegeixi cadascú la seva projecció literària contra la rapisseria de mercadejadors tot sovint indoctes, contra desnaturalitzacions o connexions desplaents, contra la posició sentimental de la pròpia família, contra l'esguard tantes vegades desfocat de la generació immediata.

* *

Per a acabar, cal que me les hegui especialment amb aquesta forma de manlleu (?) forçós que comporta la confecció d'antologies i florilegis, del qual, com molts d'altres, he sofert. Qui emprèn els reculls davant dits (en si utilíssims i tostemp encoratjables) té l'estricta obligació de pactar amb cada autor del qual vol reproduir textos; no cal dir que li pertoca la precisió dels que ha elegit i que no té dret a alterar-los, fragmentar-los, etc., llevat que l'autorització concedint la reproducció dels originals o traduccions que es tractarà compregui també aquells extrems. En el meu cas, exigiré la tramesa de proves, sàvia precaució en els nostres dies plàstics, i obligada en qui no està finalment cristallitzat en condicions definitives.

* *

En la defensa del meu dret no m'espantarà ni el litigi.
Bastir-se un clos. És millor que vagar per la jungla, i
fins i tot que respectar el sistema anacrònic de la propietat
comunal de la tribu.